

עין משפט
ר מצוה

קא א מיי פיעט מבל מקן
מתן חל ז מחש עשן
ט עושע חית מי ת
פעי :
קא ב ג מיי עס ה' ט
עושע עס פעי ג
ד :
קב ד ה מיי עס ה' יא
עושע עס פעי ד :
קג ו שרע עס פעי ג
טבייה :
קד ז עושע עס פיא :
קח ח ט מיי עס ה' יא
עפי מבל מקן עושן
ועשן מבל יא עשן
אז עושע עס פעי ט
פעי יב טי' ת פעי ד
[והנה נכח אלפס נתקנות
ובשעות פ"ו דף ע"ה:]

המניח פרק שלישי בבא קמא

זאת

אזאת אומרת חלוקים עליו חבירו על סומכוס. דוקא נמי האי
בוזג פליג סומכוס שראוי להסמק נכדו והוא (כ"מ דף
ק. וס) דמחליף פרה בחמור והמוכר שפחמו וילדה בכל הני נבל
טענותם ראוי להסמק לכ"ד אבל נמקוס שהסמק על ע"פ נדריהם
לא פליג סומכוס דהרי למ"ד אמר
סומכוס אפילו נזרי ונזרי אטו אס
אמר ארס לחבירו נעליט זו שמה
לבוש שלי הוא מי אמר סומכוס
חלוקים ובשנים אחוים נעליט אמר
דאי אטו לקמן כי תפיס חד ומד
מיסךך סרוכי דאפי' לסומכוס סרוכי
לאו כלום הוא :
ממאי דמתני' ברי וברי. וא"ת
והכי אמרינן דמתני' נזרי
נזרי אי משום דאמר סומכוס
נזרי ונזרי היינו משום דאי לא אמר
סומכוס נזרי ונזרי לא היה יכול
לקדקד ממשנה דחלוקים דהו מני
לאוקמי נזרי ונזרי ונזרי הכל וי"ל
דה"ק ממאי דמתני' מני לאורוי כלל
נזרי ונזרי דלמא נזרי ושמה דוקא
איירי כדאמרינן בסמוך דרשא דומיא
דסיפא "דקמיני זה אומר לא כי
ואף על גב דנפ"ק דכמוצות (דף
י. וס"ט) תנן והוא אומר לא כי
אלא עד שלא ארסמין נלמסת והיה
מקמי מקח טעות ומוכח התם
דהיינו שמה התם ליכא למיעטע
שאין הנעל נגיל לידע אבל הכא אי
נשמה אפילו לא ה"ל למיתני לא כי
כיון דליכא למיעטע :
הא לא מיתני דאיהא שקיל כדאמר
מויק. וא"ת דלמא הא לא
מיתני ראייה לא שקיל מידי וי"ל
לשון הוליא משמע כמה שמה
להיאיל דרך ראייה אבל מה שהא
מודה לו לא ולקמן דמשני ראי ליעול
ואין לו היינו נבל תפס אבל תפס יס
לו ולהכי א"ש לשון המוליא :
לימא תירויה תיובתא דרבה בר
נחן. וא"ת דלמא נפ" שנועת דדיינין
לו בשעורין פטור ור"ג מחייב וי"ל
דמהדר לאוקמי כרענן ועוד וי"ל דרבה
נר נתן אמרה למילתיה ככולי עלמא
ולא מחייב ר"ג אלא שנועה דאי
הוה מחייב דנמי שנועה מנליה
לרבה נר נתן דשנוע פליגי עליה
כהא דלמא לענין שנועה דוקא
פליגי דכתיב כי הוא זה דענין
הודאה ממנין הטענה וכי מימא דרבה
נר נתן סנר דמהא דשנועה דפטורי
רענן שנועה לא הוה נמי הודאה
להתחייב שעורין הא לימא דהא
אמרינן בשנועת דדיינין (עס)
דף ת. טענו חטים ושעורים
הודו לו נכחמ מהן פטור והתם
ודאי לכ"ע חייב נשמוע ופסי'
פטור משנועה ע"כ נראה דרבה נר
נתן לבי' פטור מדמי שעורים דמשמע ליה דקנדה הוא שהוה פטור כיון שהודו לו שאין חייב לו שעורין ומחל לו ובשנועה
דוקא פליגי אי צניען ממנין הטענה :
מדיסיפא נזיק שמוא ומויק ברי רישא נמי ב' ו' ואמר סומכוס ב'. אבל מדיסיפא גופה ליכא למיפך דליכא למימר כיון דליכא הודאה
במקלףת שהרי מודה שהקטן הוויקו לכל הפחות הלכך איכא למימר דקאמר סומכוס חלוקים אע"ג דנזיק קאמר שמה ומויק
אמר ברי ו'אס תאמר דנימא נזרי ושמה נזרי עדיף דקאמר רב יהודה דהגדול נזיק (לקמן דף ק"ח). גבי מנה לי בידך והלה אומר
איני יודע ויש לומר דהתם הו' נזרי טוב שלא יהיה לו פנים לשקר כיון שחבירו יכול לידע בשקר זה והשמה אינו טוב שאין
זכר אס חייב לו ומוכח מילתא דחייב לו אבל הכא נזרי שלו גרוע שיועד נחבירו שאין יכול להכחשו ולכן טוען נזרי ויהא נמי דקאמר
אמר לפי שלא ראה המעשה הלכך לא אמרינן נזרי עדיף : **רישא** במויק שמה. ואס תאמר והא לא כי קמני וי"ל דנזרי ונזרי נמי איירי :
ראוי

שניהם פטורים. דמרוויחו מדחו ליה : שניהם חייבין. מפרש בגמרא :
גדול הוויק. ויש נגופו זהו חזי נוק : קטן הוויק. ודמי הקטן מקח
ומותר חזי נוק חספדי : וקטן הוויק אס הגדול. ואע"ג שחזי נוקו
של גדול מרובה לא תקח אלא קטן שלי וחזי נוק של קטן שלך
קח מן הגדול : **גב' על סומכוס.**
דלמא לקמן (דף מו.) נבדריהא נבמ'
נשור שנגח את הפרה ממון המוטל
בספק חולקין ומממני' שמעינן
דחלוקים עליו חבירו דקמי המוליא
מחבירו כו' : **אמר סומכוס אפילו**
נזרי ונזרי. דשניהם טוענים טענת
נזרי ואפילו היכא דנשעו עושן נזרי לי
שאני חייב ואפילו הכי כיון דלני
דינא מספקא ו'אי קאמר קושטא
חולקין דקאמרת מתניין דלא
כסומכוס : לא כי. משמע דפשיטא
ליה דנשעו לקה : **שקיל כדאמר**
מויק. וגובה מן התם ואע"ג דקאמר
נזיק נזרי לי שזה לא הוויקי : **פטור.**
אף מדמי שעורין דהא אמר ליה חובע
לאז שעורין ויהי לך אחולי מחיל
גביה : **דקאמר נזיק נזרי לי.** ופסי'
שקיל מן התם כל שכן דהוה מיוכח
דרכה נר נתן : **אלא דקאמר נזיק**
שמה. הלכך דמרוויחוהו טענע ולא כי
מיימי ראייה שקיל מן התם : **רישא**
נמי נזיק. אומר שמה שורך הוויק
ומויק אומר נזרי נשעו לקה וכי
אפי' קאמר סומכוס חולקין
דלאטריך לרענן לאפלוני ולאשמועינן
דלא פלגי : **רישא דקאמר מויק שמה**
וגיוק נזרי. והתם אמר סומכוס
שהודו כמו של נשעו ודחולקין ואמו
רענן לאשמועינן לעלוש יד נשעו על
העלושה : **והא לא דמיא רישא**
לסיפא. ויון דסוף סוף לא נכחמ
מילתא מוקמת להו שפיר מלי ר' מייא
נר אכא לאוקמי לרישא נזרי ונזרי
ולמשעו דסומכוס אפי' נזרי ונזרי
אמר ומאי אמתקמיה דרבי פפא :
ה"ג פנן היו נזיקין שנים כו' : **ראוי**
היינו ולא מדוק מינה דקדיקת
ולכה

רבינו הגנאל (המשך)
הודו לו בשעורין פטור.
נימא ספייעא ליה טענו
חטים והודו לו בשעורין
פטור ורובן נגליאל מחייב.
ודחי' אי מהתם הוה אמינא
לעולם פטור מפייעא
דאוריית' וחייב בשעורין
שכבר הודו לו בהן.
ורבה בר נתן פטור
אפי' מן השעורין שהרי
החובע אין טוען ביש לו
אצלו שעורין ואין מחייבין
הנשעו בחטים לשלם
שעורין. ואקשי' חזי הו'
הנזיקין כי אחר גדול ואחר
קטן והמויקין כי כו' ואי
לא מיתירי ראייה משתלם
מן הקטן והלא נזיק
טוען כי הגדול הוויק ולא
הקטן טענון חטים אלא
שעורין דמי. ואם אימא
לרבה פטור לגמרי הוא
אלא נימא תירויה תיובתיה.
ופריק ראי' ויחלמא תני
ולא שקיל רישא. ואקשי'
וי' מיעת אמרת הכי
והנזיק בהריא הרי זה
משתלם לגדול מן הקטן
ולקטן מן הגדול אלמא
דשקיל מסי. ומשעורין דאי
תפס מ' אס קדים נזיק
והתם תורא דאורי' כיה
כבר והשאת חבירו כיה
לא מסקינן מניה דנזיק
דהא אירו הוא דאורי'
ליה וכן הדין באחד הם
ואחד מועד. ויש מ"י
שאמר כרבה בר נתן
קיימא לן דהא קמ"ש
ומפריק' אליבא דיריה
שי"פ הלכתא כותיה. וכן
הדין זה אומר גדול הוויק
להשתלם חצי נזיק מנוטר
זה אומר קטן הוויק אין
משתלם חצי נזיק אפי' אמר
מקטן אלא אי תפס הנזיק
לא מסקינן מניה. ויש
מ"י שאומר כיון דמתני'
דשבועות לא ספייעא
לרבה בר נתן ולא ריקא
כותיה והתני' ומתניא
דהבא קמ"ש עליה ובשני'
הוא דרתי ובהריא קיימא
לן אשניא לא מסקינן
ועוד אפי' בחטין פטור

מסורת הש"ס

א' ע' חופ' צ"ב ג' ד'יה
רבי אבהו. א' לקמן ח'ה
כ"מ כ"ו ג' א' ח' : א' צ"ב
קמח. א' נבכא מילתא כ'
ש"ש ק' מ"ש. ד' צ"ב ח'
ק' : שבעות ח"ה : מ.
א' לקמן ו' א' א' ס"ה מלך.
א' נבכא צ"ל ס"ד ואח"כ
מ"ה. דקמ"ה. א' ד"יה
הוא. א' ד"יה והוא.

מוסף רש"י

טענו חטין והודו לו
בשעורין פטור. דנעיק
הידאה ממני הטענה עמה
(כ"מ ק. ק.)

רבינו הגנאל (המשך)

הודו לו בשעורין פטור.
נימא ספייעא ליה טענו
חטים והודו לו בשעורין
פטור ורובן נגליאל מחייב.
ודחי' אי מהתם הוה אמינא
לעולם פטור מפייעא
דאוריית' וחייב בשעורין
שכבר הודו לו בהן.
ורבה בר נתן פטור
אפי' מן השעורין שהרי
החובע אין טוען ביש לו
אצלו שעורין ואין מחייבין
הנשעו בחטים לשלם
שעורין. ואקשי' חזי הו'
הנזיקין כי אחר גדול ואחר
קטן והמויקין כי כו' ואי
לא מיתירי ראייה משתלם
מן הקטן והלא נזיק
טוען כי הגדול הוויק ולא
הקטן טענון חטים אלא
שעורין דמי. ואם אימא
לרבה פטור לגמרי הוא
אלא נימא תירויה תיובתיה.
ופריק ראי' ויחלמא תני
ולא שקיל רישא. ואקשי'
וי' מיעת אמרת הכי
והנזיק בהריא הרי זה
משתלם לגדול מן הקטן
ולקטן מן הגדול אלמא
דשקיל מסי. ומשעורין דאי
תפס מ' אס קדים נזיק
והתם תורא דאורי' כיה
כבר והשאת חבירו כיה
לא מסקינן מניה דנזיק
דהא אירו הוא דאורי'
ליה וכן הדין באחד הם
ואחד מועד. ויש מ"י
שאמר כרבה בר נתן
קיימא לן דהא קמ"ש
ומפריק' אליבא דיריה
שי"פ הלכתא כותיה. וכן
הדין זה אומר גדול הוויק
להשתלם חצי נזיק מנוטר
זה אומר קטן הוויק אין
משתלם חצי נזיק אפי' אמר
מקטן אלא אי תפס הנזיק
לא מסקינן מניה. ויש
מ"י שאומר כיון דמתני'
דשבועות לא ספייעא
לרבה בר נתן ולא ריקא
כותיה והתני' ומתניא
דהבא קמ"ש עליה ובשני'
הוא דרתי ובהריא קיימא
לן אשניא לא מסקינן
ועוד אפי' בחטין פטור

א' נבלה צ"ל ח"ה דמי א'
נימא דענין נזיק אחר שמה
ומויק כו' אי' רישא נמי
דענין נזיק אחר וי'.
א' נבלה צ"ל ח"ה דמי א'
בסמיתין טוען דקטן הוויק
ונכ"ה לטעמיה חולקין
ואפילו כשהא וברי תמ"כ
הט"ס ד"יה מסייעא וי'ש
נזרי ונזרי חייב